

ОБЛІК. АНАЛІЗ. АУДИТ ACCOUNTING. ANALYSIS. AUDIT

УДК 336.77

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

О.О. Непочатенко, д.е.н., професор

П.К. Бечко, к.е.н., професор

Уманський національний університет садівництва, Умань, Україна

Непочатенко О.О., Бечко П.К. Теоретичні основи фінансової стійкості банківської системи.

В статті досліджено теоретичні основи економічних категорій «фінансова стійкість банківської системи» та «фінансова стійкість комерційного банку», визначено їх зміст, основні складові та проаналізовані механізми, що впливають на фінансову стійкість.

Ключові слова: фінансова стійкість, механізм, комерційний банк, банківська система, самоорганізація, криза, фінансовий стан

Непочатенко Е.А., Бечко П.К. Теоретические основы финансовой стойкости банковской системы.

В статье исследованы теоретические основы экономических категорий «финансовая стойкость банковской системы» и «финансовая стойкость коммерческого банка», определено их содержание, основные элементы и проанализированы механизмы, которые осуществляют влияние на финансовую стойкость.

Ключевые слова: финансовая стойкость, механизм, коммерческий банк, банковская система, самоорганизация, кризис, финансовое состояние

Nepochatenko E.A., Bechko P.K. Theoretical bases of financial firmness of a banking system.

The theoretical bases of economic categories «financial firmness of a banking system» and «financial firmness of commercial bank» are investigated in the article. The main contents and basic elements of these economic categories are also defined here. Some mechanisms which carry out influence on financial firmness are analyses.

Keywords: financial firmness, mechanism, commercial bank, banking system, self-organization, crisis, financial state

Динамічне та безперервне відновлення виробничого циклу на тлі ринкових перетворень можливе за умов швидкої трансформації товару в готівку і навпаки – готівкових коштів у товар, що певною мірою досягається шляхом залучення банківського кредиту.

Фінансовий стан вітчизняних банків за сучасних кризових умов недостатній для активного відновлення кредитування суб'єктів господарювання. Володіючи обсягом ліквідності, що в два рази перевищує потреби банківської системи з формування обов'язкових резервів, банки не здійснюють активні операції не лише щодо суб'єктів господарювання аграрного виробництва, але і національної економіки в цілому. Основними причинами цього є зростання обсягів проблемних та сумнівних кредитів, незадовільний фінансовий стан більшості комерційних банків і низька платоспроможність переважної більшості позичальників.

Відновлення кредитування суб'єктів господарювання аграрного виробництва можливе за умов здійснення комплексу заходів, пов'язаних із розширенням виробництва, дотриманням принципів банківського кредитування, їх функціонування на умовах самокупності та самофінансування, а також теоретичного обґрунтування сутності фінансової стійкості банківської системи в цілому і фінансової стійкості комерційних банків, зокрема.

Аналіз останніх наукових досліджень

Вивченню багатоаспектних теоретичних і практичних питань фінансової стійкості банківської системи та фінансової стійкості комерційних банків присвячені наукові праці провідних вітчизняних вчених: В. Вітлінського, А. Герасимовича, І. Гришової, О. Дзяблюка, В. Коваленко, В. Міщенко, М. Савлука, Н. Шелудька, Р. Шиллер. Не дивлячись на тривале в історії економічної науки дослідження економічної категорії фінансової стійкості банківської системи та фінансової

стійкості комерційних банків досі не вщухають дискусії щодо теоретичного трактування їх сутності, що має важливе значення за ринкових умов господарювання та кризових умов. Аналіз наукових праць свідчить про відсутність єдиного підходу щодо визначення цих категорій, що є основною із передумов подальшого дослідження цієї проблеми.

Виділення невіршених раніше частин проблеми

Поряд із значною кількістю наукових праць, які присвячені питанням забезпечення стабільного розвитку банківських установ, вразливість банківської системи перед світовими фінансовими кризами, складність її функціонування в межах нестабільної національної економічної системи, потребують проведення подальших досліджень стосовно пошуку ефективного механізму забезпечення її фінансової стійкості.

Метою даної статті є обґрунтування нині діючих підходів щодо сутності економічних категорій фінансової стійкості банківської системи в цілому і комерційних банків, зокрема з метою динамічного відновлення банківського кредитування суб'єктів аграрного виробництва.

Виклад основного матеріалу дослідження

Зі вступом України до СОТ, розвитком ринкових відносин, нарощуванням обсягів банківського капіталу, збільшенням кількості банків з іноземним капіталом, неухильного зростання концентрації активів теоретичне дослідження фінансової стійкості вітчизняної банківської системи постійно перебуває в полі зору як аналітиків, так і банківських працівників. Підвищення фінансової стійкості банківської системи та ефективності функціонування банківського сектора є пріоритетним та стратегічним завданням НБУ, спрямованого на розвиток банківського сектору. З окреслених завдань НБУ щодо підвищення фінансової стійкості вітчизняної банківської системи важливим питанням є теоретичне обґрунтування та напрацювання заходів і механізмів фінансової стійкості комерційних банків, як складової банківської системи.

Теоретичне обґрунтування стійкості банківської системи переплітається з поняттям фінансової стійкості комерційних банків, які є складовою банківської системи. З цього приводу в економічній літературі має місце різного роду трактування, які здебільшого сутність фінансової стійкості банківської системи ототожнюють з фінансовою стійкістю банку або характеризують як складову останнього. Теоретичне обґрунтування сутності фінансової стійкості комерційного банку нерідко розглядається як структурна складова її загально-економічного змісту в контексті капітальної комерційної, організаційно – структурної функціональної та фінансової складових.

Банківська система в цілому і комерційні банки, зокрема перебувають під впливом циклічних криз. Циклічні періоди функціонування банківської системи в цілому і комерційних банків,

зокрема суттєво впливають на фінансову стійкість банку, оскільки має місце як пік прибутковості банку, так і пік дестабілізації банківської системи. Звідси здатність банківської системи в після-кризовий період отримувати максимальні прибутки за таких же самих параметрів і характеризує фінансову стійкість банків.

У наведених визначеннях поняття фінансової стійкості банківської системи знайшла віддзеркалення така характеристика, як здатність її у динамічних умовах ринкового середовища протистояти дії негативних зовнішніх та внутрішніх чинників, забезпечувати надійність збереження та повернення вкладів юридичних і фізичних осіб, захищати інтереси акціонерів та своєчасно виконувати власні зобов'язання з метою забезпечення фінансової безпеки держави [1].

Більш поглиблене дослідження сутності фінансової стійкості банківської системи свідчать, що всі дослідження в цій царині зводяться до здатності банківської системи підтримувати параметри функціонування в окреслених межах, незважаючи на різні дестабілізуючі чинники. В той же час, слід відзначити, що за такого трактування не врахована та обставина, що банківська система належить до великих нелінійних систем, що має пряме відношення до такої її характеристики, як фінансова стійкість.

Для переходу від теоретичного обґрунтування сутності фінансової стійкості банківської системи до поняття фінансова стійкість банку, в першу чергу, слід дотримуватися наявності системних властивостей цих економічних категорій, оскільки економічний зміст фінансової стійкості банківської системи значно ширший і складніший за характеристику фінансової стійкості банків, які підпорядковані банківській системі. При аналізі фінансової стійкості банківської системи, її характеристики слід керуватися наступним: взаємодія між окремими елементами даної сукупності має бути відсутньою або несуттєвою для поставленої мети дослідження, а взаємовідносини, що характерні окремим елементам, мають бути лінійними.

Теоретичне обґрунтування сутності фінансової стійкості банку окреслено в нормативних документах НБУ відповідно до якої розраховуються показники оцінки капіталу, активів, якості управління банком, його операціями і показники ризиків, прибутковості, ліквідності.

У банківській енциклопедії фінансова стійкість банку (*financial resilience of a bank*) представлена як «стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю». Фінансовий стан банку означає постійну його здатність відповідати за своїми зобов'язаннями і забезпечувати прибутковість на рівні, достатньому для нормального функціонування у конкурентному середовищі [2].

У інших джерелах даються більш узагальнене визначення фінансової стійкості комерційного банку. Аналіз економічної літератури, присвяче-

ній теоретичному обґрунтуванню сутності фінансової стійкості банків і проблем їх підтримки в економічній практиці недостатньо досліджено, має різноспрямовану характеристику. За даними дослідження Водоп'янова Н.О. фінансова стійкість банку характеризується, як певний стан структури активів та пасивів банку, що впливають на платоспроможність банку [3]. Інші трактування фінансової стійкості банку, зокрема за даними теоретичного дослідження Шиллер Р.І. характеризуються як узагальнююча результативність всіх його складових стійкості і вимірюється системою показників, насамперед обсягом і структурою власних ресурсів, рівнем прибутковості, нормою прибутку на власний капітал, встановленими показниками ліквідності, мультиплікативною ефективністю власного капіталу, обсягом створеної доданої вартості тощо [4].

Результати теоретичного дослідження цієї економічної категорії, проведені Масленчевим Ю.С. зводяться до того, що цим автором фінансова стійкість банку характеризується як стан кредитної установи в ринковому середовищі, яке забезпечує цілеспрямованість його руху в сьогоденній і прогностичній перспективі і залежить від відповідності господарської діяльності нормативним узагальнюючим показникам, що синтезують характеристики економічних складових стійкості [5].

Більш поглиблене дослідження теоретичної сутності фінансової стійкості банку свідчить, що сам термін стійкість запозичений економікою з механіки. Внаслідок цього визначення стійкості комерційного банку доцільно досліджувати не лише виходячи із специфіки банківської діяльності, але і передусім з врахуванням окресленої теорії стійкості, рівноваги і руху механічних систем.

Звідси виникає проблема виокремлення взаємозв'язків і властивостей банківської системи, властивостей окремих елементів з метою оцінки її фінансової стійкості. При характеристиці фінансової стійкості банківської системи слід враховувати наявність структурних змін. В основі банківської системи закладено принцип самоорганізації, що характеризується наступними властивостями:

- банківська система є відкритою, оскільки дає можливість обмінюватися інформацією;
- процеси, що відбуваються в банківській системі є погодженими з вимогами НБУ;
- розвиток філіальних мереж банків на різних територіях, прямих міжбанківських стосунків засновані на спільних засадах, що використовуються в діяльності комерційних банків;
- процеси, що відбуваються в банківській системі розглядаються при застосуванні нелінійних математичних моделей внаслідок складності і нестабільності впливу зовнішніх чинників.

Таким чином, для теоретичного обґрунтування фінансової стійкості банківської системи слід враховувати її структурну стійкість і наявність

явищ самоорганізації. Само поняття фінансова стійкість банківської системи може бути охарактеризоване як здатність завдяки таким параметрам, як структурна стійкість, самоорганізація, підтримка фінансової стійкості комерційних банків, що входять в банківську систему, а також впливу НБУ, якому підпорядковані комерційні банки з метою дотримання фінансової стійкості незважаючи на внутрішні та зовнішні чинники.

Зниження фінансової стійкості банківської системи може відбутися з різних причин, серед яких, в першу чергу, слід виокремити:

- зміни параметрів системи;
- вплив негативних зовнішніх чинників;
- порушення зв'язків усередині системи або зовнішніх зв'язків елементів системи;
- зміна структури системи;
- погіршення стану грошового обігу;
- виникнення проблем в роботі платіжних систем фондового і валютного ринків.

Незважаючи на низку наукових досліджень і пропозицій щодо підвищення фінансової стійкості банківської системи актуальною залишається проблема механізмів, здатних впливати на її підвищення. За сучасних економічних умов внаслідок світової фінансової кризи актуальною є проблема розроблення механізму, здатного підтримувати таку стійкість.

Банківська система є складною системою. На її фінансову стійкість суттєвий вплив мають процеси які відбуваються безпосередньо в системі.

Досліджуючи фінансову стійкість вітчизняної банківської системи не вирішеною проблемою залишається проблема впливу об'єктивних причин на механізми, що сприяють зростанню її фінансової стійкості. Вирішення даної проблеми надасть можливість усвідомити сутність механізмів, їх взаємозв'язки, вплив на процес нарощування фінансової стійкості окремих чинників, здійснити напрацювання заходів, спрямованих на підтримку фінансової стійкості банківської системи, враховуючи алгоритми та механізми, які безпосередньо впливають на цей процес. Під економічним механізмом розуміється сукупність організаційних структур, конкретних форм і методів управління, а також правових норм, за допомогою яких реалізуються економічні закони, що діють в конкретних умовах, здійснюється процес відтворення. У зв'язку з цим, доцільним є обґрунтування дії механізму на фінансову стійкість банківської системи в широкому сенсі цього поняття, що включає необмежену кількість вбудованих механізмів. Для якнайповнішої характеристики слід розглядати економічну сутність механізмів, що впливають на фінансову стійкість банківської системи в двох аспектах, в першу чергу з визначення сукупності суб'єктів які безпосередньо впливають на фінансову стійкість банківської системи, а в подальшому до змістовної спрямованості цих дій. Дослідження економічного змісту діяльності банківської системи в цьому аспекті

дало змогу прийти до висновку, що внутрішній механізм дії на фінансову стійкість даної системи включає:

- діяльність керівництва комерційних банків спрямовану на підтримку їх фінансової стійкості;
- діяльність НБУ, спрямовану на підтримку фінансової стійкості, як окремих комерційних банків, так і банківської системи в цілому;
- стихійне саморегулювання системи.

В той же час, прямиий вплив на фінансову стійкість банківської системи, мають зовнішні чинники, зокрема з боку низки державних органів, які регламентують і регулюють безпосередньо діяльність комерційних банків, НБУ, шляхом прийняття нормативно – правових актів, пов'язаних з організацією діяльності комерційних банків, органів міжнародної співпраці, оподаткування тощо. Крім того, на фінансову стійкість банківської системи впливає грошова система, функціонування фондового і валютного ринків. Таким чином, узагальнений механізм дії на фінансову стійкість банківської системи може бути представлений як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками.

Зовнішні механізми, що впливають на фінансову стійкість банківської системи включають:

- діяльність державних органів, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість банківської системи в цілому;
- діяльність НБУ внаслідок безпосереднього впливають на фінансову стійкість окремих комерційних банків і інших кредитних установ на ринку кредитних послуг;
- динаміка розвитку грошової системи, фондового і валютного ринків.

До найбільш характерних внутрішніх механізмів впливу на фінансову стійкість банківської системи можна віднести:

- діяльність НБУ внаслідок безпосереднього впливу на фінансову стійкість банківської системи, постійний моніторинг діяльності комерційних банків;
- інформування громадськості, державних органів і комерційних банків щодо результатів аналізу;
- розроблення нормативних документів, зокрема відносно грошово-кредитної політики, для визначення цільових орієнтирів діяльності банківської системи, обумовлених вимогами підтримки її фінансової стійкості;
- вплив на фінансову стійкість кожного окремо взятого комерційного банку шляхом розроблення нормативних документів, що регламентують діяльність комерційних банків з метою підтримки їх фінансової стійкості;
- здійснення наглядових функцій;
- розроблення внутрішніх методик аналізу і оцінки фінансової стійкості банку;
- напрацювання заходів, спрямованих на підвищення фінансової стійкості;

— застосування комплексного підходу щодо управління даною характеристикою роботи банку;

— процеси самоорганізації в банківській системі, що безпосередньо впливають на її фінансову стійкість.

Однією із складових даного механізму, пов'язаних з діяльністю НБУ, виокремлено необхідність прямого впливу на процеси, пов'язані з підтримкою фінансової стійкості банківської системи в цілому і на фінансову стійкість окремих комерційних банків, зокрема. Дієвість цього механізму ґрунтується на методичних засадах, які є в розпорядженні НБУ щодо проведення аналізу стану фінансової стійкості окремо взятого комерційного банку.

Для виявлення впливу на банківську систему з метою підтримки її фінансової стійкості НБУ може практично використовувати весь спектр методів і механізмів грошово-кредитної політики, що є в його розпорядженні. В той же час, розроблені НБУ заходи, спрямовані на підтримку фінансової стійкості банківської системи в цілому, повинні ґрунтуватися на результатах аналізу даної характеристики системи. Підходи НБУ, що застосовуються до аналізу стану банківської системи за сучасних умов засновані на сумарних показниках всіх кредитних установ, що функціонують на території країни або диференційованих за якою-небудь ознакою, наприклад, за розміром капіталу, активів. Оскільки йдеться лише про суму показників всіх банків, подібний аналіз не дає змоги робити коректні висновки щодо реального стану банківської системи. Тому для проведення більш поглибленого аналізу банківської системи слід провести аналіз її внутрішніх зв'язків, тенденцій розвитку у сфері взаємодії елементів системи. Це означає, що спектр кількісних і якісних показників має бути суттєво розширений і орієнтований на дослідження фінансової стійкості банківської системи.

Внутрішньобанківське управління фінансовою стійкістю пов'язане з розробленням відповідного методичного забезпечення. Існують різні методики оцінки фінансової стійкості комерційного банку і її складових, зокрема засновані на таких методах, як:

- балансовий метод, що передбачає аналіз балансової моделі банку, зіставлення абсолютних величин активних і пасивних статей балансу банку;
- метод експертних оцінок (прикладом може слугувати методика оцінки комплексної фінансової стійкості комерційного банку, яка полягає в застосуванні нейромережевого моделювання);
- метод узагальненого показника. Прикладом даної методики є рейтингова модель фінансової стійкості комерційного банку, що передбачає визначення оптимальних параметрів банку і показників, що входять у формулу рейтингу фінансової стійкості. Інший варіант,

що базується на положеннях теорії інтегральної діагностики складних динамічних систем.

В той же час, слід відзначити, що методики оцінки фінансової стійкості банку є, по суті, методиками аналізу його фінансового стану не передбачають встановлення граничних значень параметрів діяльності банку, що визначають межу його фінансової стійкості. Крім того, більшість методик орієнтована на проведення зовнішнього порівняльного аналізу низки банків за рівнем їх фінансової стійкості. У зв'язку з цим більш доцільним є розроблення внутрішньобанківських методик, що передбачають побудову індивідуальної моделі розвитку банку, заснованої на динамічних рядах значень показників його діяльності, з метою прогнозування фінансової стійкості, виходячи з тенденцій, спрямованої зміни характеристик роботи банку.

Подібний підхід може сприяти виявленню проблем на стадії їх виникнення, своєчасному проведенню процедур, пов'язаних з організаційною перебудовою, збільшенням капіталу, розширенням ресурсної бази, запровадження нових банківських продуктів, розвиток філіальних мереж і, як наслідок, напрацювання стратегії і тактики банку, його позиції на ринку, визначенням нової ніші для своєчасної зміни спрямованості розвитку банку з метою підтримки його фінансової стійкості.

Переходячи до розгляду останньої складової внутрішнього механізму впливу на фінансову стійкість банківської системи – стихійного саморегулювання системи, перш за все, слід акцентувати увагу на наступні чинники:

- будь-яка система різниться від простої сукупності об'єктів наявністю внутрісистемних зв'язків, що перевищують за своєю інтенсивністю взаємопов'язані елементи системи із зовнішнім середовищем;
- обов'язковою умовою ефективного управління банківської системи є теоретичне дослідження цих зв'язків, аналіз і вплив на них.

Суттєве значення для банківської системи має оцінка внутрісистемних зв'язків, яка сприяє її самоорганізації. Недооцінка цього процесу в першу чергу негативно впливає на механізми, спрямовані на підтримку фінансової стійкості банківської системи. Крім того, самоорганізація банківської системи сприяє прогнозуванню її фінансової стійкості. В той же час, аналіз процесів самоорганізації в банківській системі є надто складним і мало дослідженим. Для його вирішення слід використовувати синергетичний підхід, за допомогою якого можна по-новому підійти до вирішення проблеми фінансової стійкості банківської системи, здійснювати моніторинг за умови нестабільного фінансового стану, визначати відхилення, здатні мінімізувати ризики, пов'язані зі зниженням фінансової стійкості комерційних банків, зокрема і фінансової стійкості банківської системи в цілому. Використання синергетичного підходу стосовно не рівноважних економічних систем дає змогу знайти ефективні шляхи

управління завдяки виявленню закономірностей самоорганізації і центрів структуроутворення. У зв'язку з цим доцільним є застосування даного підходу щодо дослідження процесів самоорганізації банківської системи з метою ефективного управління механізмами дії на її фінансову стійкість, визначення заходів грошово-кредитної політики, орієнтованих на підтримку фінансової стійкості банківської системи, а також прогнозування результативності подібного впливу.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Отже, спектр заходів, спрямованих на активізацію об'єктивно існуючих механізмів дії на фінансову стійкість банківської системи, повинен передбачати наступні напрями:

- вдосконалення на рівні органів державної влади законодавчої і нормативної бази, що регламентує як діяльність комерційних банків, НБУ і банківської системи в цілому, так і діяльність, пов'язану з організацією роботи фінансових ринків, міжнародного співробітництва, оподаткування і іншими проблемами, позитивне вирішення яких впливає на фінансову стійкість банківської системи. З цієї метою необхідно розробити і прийняти програму розвитку вітчизняної банківської системи, орієнтовану на підтримку її фінансової стійкості, узагальнення основних законодавчих ініціатив в даній сфері, з врахуванням потреби в розвитку та зміцненні взаємозв'язків в банківській системі за умов забезпечення структурної стійкості, що передбачає, зокрема, підтримку регіональних комерційних банків;
- створення і затвердження регіональних програм розвитку банківських установ з метою забезпечення їх фінансової стійкості, зокрема завдяки активізації кредитування суб'єктів господарювання;
- запровадження низки заходів, спрямованих на обмеження кількості нерезидентів, що функціонують на території країни та скорочення в статутному капіталі вітчизняних комерційних банків їх частки, як за прямими, так і портфельними інвестиціями;
- розширення нормативної бази НБУ, спрямованої на регулювання процесів, пов'язаних з підтримкою фінансової стійкості комерційних банків;
- розроблення механізмів і заходів щодо підтримки фінансової стійкості банківської системи в цілому.

Крім того, важливим заходом для вирішення проблеми підвищення фінансової стійкості банківської системи в цілому і фінансової стійкості комерційних банків, зокрема є прийняття єдиних рекомендацій, щодо застосування внутрішньобанківських методик, за допомогою яких можна здійснювати аналіз і прогнозування фінансової стійкості банків, або проведення подібного аналізу відповідно до єдиної методики НБУ. Застосування диференційованого підходу в

царині банківського регулювання із застосуванням нормативів для банків різних груп з метою стимулювання розвитку мережі регіональних кредитних установ і посилення взаємозв'язків банків з реальним сектором економіки, в першу чергу з бюджетоутворюючими підприємствами всіх галузей національної економіки.

Важливе значення для вирішення питання фінансової стійкості банківської системи має:

- активізація роботи в сфері розширення можливостей комерційних банків з підтримки миттєвої ліквідності та стимулювання розвитку регіональних ринків міжбанківського кредитування;
- напрацювання і запровадження внутрішньобанківських методик аналізу фінансової стійкості;
- вдосконалення методик управління фінансовим станом банків для забезпечення їх фінансової стійкості;
- запровадження ситуаційного планування з метою прогнозування фінансової стійкості за рядом показників, здатних мінімізувати внутрішньобанківську та загальносистемну кризи, а також криз на міжбанківському, фондовому, валютному, з метою упередження

зниження фінансової стійкості банківських установ;

- дослідження НБУ, асоціаціями банків, науковими центрами процесів самоорганізації банківської системи для визначення можливих напрямів впливу на внутрісистемні взаємозв'язки з метою активізації процесів самоорганізації, що сприяють підвищенню фінансової стійкості банківської системи;
- взаємодія НБУ, комерційних банків, їх асоціацій, а також органів державної влади в царині розроблення єдиної державної стратегії розвитку банківської системи країни на довгострокову перспективу, а також напрямів єдиної державної грошової політики, орієнтованих на підвищення фінансової стійкості вітчизняної банківської системи.

Представлені в даній статті рекомендації можуть стати основою для розроблення заходів і програм, спрямованих на підтримку фінансової стійкості банківської системи в цілому і комерційних банків, зокрема для підвищення рівня досліджень процесів самоорганізації банківської системи, а також на вдосконалення відповідних внутрішньобанківських методик.

Список літератури:

1. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи : методологія і практика [Текст] : монографія / В.В. Коваленко. – Суми : УАБС НБУ, 2010. – 228 с.
2. Банківська енциклопедія [Текст] / С.Г. Арбузов [та ін.]. – К. : ЦНД НБУ : Знання, 2011. – 504 с.
3. Водоп'янова Н.О. Финансовая устойчивость коммерческого банка / Н.О. Водоп'янова // Межвузовский сборник научных трудов по итогам III Открытой научной конференции ВолгГТУ «Молодежь и экономика: новые взгляды и решения», 2003. – С. 11-12.
4. Шіллер Р.І. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її зміцнення / Р.І. Шіллер. – К. : Наукова думка, 2000. – 158 с.
5. Масленченков Ю.С. Финансовый менеджмент в коммерческом банке [Текст] : фундаментальный анализ / Ю.С. Масленченков. – М. : «Перспектива», 1996. – 159 с.

Надано до редакції 28.08.2013

Непочатенко Олена Олександрівна / Elena A. Nepochatenko

Бечко Петро Кузьмич / Petro K. Bechko

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Теоретичні основи фінансової стійкості банківської системи [Електронний ресурс] / О.О. Непочатенко, П.К. Бечко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 3 (8). – С. 77-82. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n3.html>